

ПРАВА НА ВОЛЮ

№17 (278)
2010

Праваабарончы бюллетэнь

Выбары ў Беларусі павінны быць празрыстымі

Упаўнаважаны па правах чалавека пры МЗС Нямеччыны Маркус Лёнінг заклікаў прэзідэнта Беларусі правесці прэзідэнцкія выбары ў адпаведнасці з міжнароднымі стандартамі.

Як гаворыцца ў заяве Лёнінга, якую распаўсядзіла МЗС ФРН, да такіх стандартаў адносіца ўдзел у выбарах палітычных партыяў, доступ усіх кандыдатаў да СМИ, уключчыне прадстаўнікоў апазіцыі ў выбарчыя камісіі і празрысты падлік галасоў.

Упаўнаважаны па правах чалавека выказаў надзею, што "беларуское кірауніцтва запросіць дзеля назіраньня за выбарамі ў тым ліку доўгатэрміновых назіральнікаў АБСЕ".

"Еўропа будзе ўважліва сачыць за выбарчай кампаніяй", — гаворыцца ў заяве.

14 верасьня Мая Качыянчыч, прэс-сакратар вярхоўнага прадстаўніка Еўрасаюзу па зынешніх сувязях Кэтрын Эштан, заявіла БелАПАН — Еўрасаюз спадзяеца, што прэзідэнцкія выбары ў Беларусі пройдуць у адпаведнасці з еўрапейскімі і міжнароднымі стандартамі дэмакратычных выбараў. Яна падкрэсліла "крайнюю важнасць" назіраньня за выбарчай кампаніяй і адзначыла, што "дэмакратычныя выбары нададуць значны новы імпульс палітыцы ўцягваньня Еўрасаюзу адноса Беларусі".

Нагадаем, што 14 верасьня Палата прадстаўнікоў прызнала чарговыя прэзідэнцкія выбары на 19 сінеглядня 2010 году. Кіраунік Цэнтрвыбаркаму Лідзія Ярмошына заявіла, што запрашэнні будуть націраваны максімальнай колькасцю міжнародных назіральнікаў.

Праваабарончыя матэрыялы
можна таксама прачытаць
на сایтах: www.spring96.org;
www.charter97.org; www.baj.ru

Менск, 6 верасьня 2010 году.

У самагубства цяжка паверыць

Прычына съмерці журналіста Алега Бябеніна
павінна быць усебакова расьсьледаваная...

Алега Бябеніна — журналіст, заснавальнік і кіраунік сайту charter97.org знайшлі 3 верасьня на ягоным лецишчы ў Дзяржынскім раёне павешаным...

Съледчыя ў якасці папярэдняй прычыны съмерці журналіста назвалі самагубства. Як паведаміў СМИ начальнік аддзялення інфармацыі і грамадзкіх сувязяў УУС Мінабліўканкаму Аляксандру Данільчанку: "Бябенін вісеў на самаробнай пяцці, прымацаванай да сходавага пралёту, які вядзе на другі паверх дома. Побач ляжаў зэдлік".

Нябожчык не пакінуў ніякай цыдулкі, у яго было шмат планаў, да таго ж у яго засталіся жонка і двое сыноў. Паводле словаў А. Данільчанкі, сълядоў барацьбы і зынешніх пашкоджаньняў на целе не было выяўлена.

Між тым калегі і супрацоўнікі Бябеніна заяўляюць, што аніякіх падставаў для самагубства ў Бябеніна не было.

У сувязі з гібеллю Алега Бябеніна выказаў занепакоенасць прэзідэнт Еўрапарламенту Ежы Бузек. Ён заклікаў беларускія ўлады правесці аб'ектыўнае расьсьледаванье аbstавінаў съмерці журналіста.

Брытанская праваабарончая організацыя "Індэкс цэнзуры" таксама занепакоена гібеллю аднаго з вядучых журналістаў Беларусі.

Як адзін з лідараў праваабарончай ініцыятывы "Хартыя'97", Бябенін шма-

Алег БЯБЕНІН.

тразова падвяргаўся запалохванью з боку ўладаў. У красавіку 1997 году ён быў выкрадзены, магчыма, супрацоўнікамі КДБ, а ў верасьні 1999 году быў жорстка зьбиты невядомымі. Ён заснаваў вэб-сайт charter97.org, які в умовах беларускай дыктатуры зьяўляецца вядучай крыніцай інфармацыі ў краіне.

Майк Харыс, мэнеджэр "Індэкс цэнзуры" па сувязях з грамадзкасцю, які знаходзіцца ў Беларусі, заявіў:

"У Менску ўсе перажываюць. Асабліва блізкія Алегу. Ня знайдзена ніякай пе-радсъмяротнай запіскі. За некалькі гадзінай да съмерці Алег патэлефанаваў сваім сябрам, каб дамовіца пайсці ў кіно. У апошнія месяцы ён быў моцна заклапочаны бясыпекай сваіх калег-праваабаронцаў, баяўся, што паўторацца 1997-99 гады, калі (Праца на стар. 7)

Міністр ківае на презідэнта

Ці будзе адменены артыкул 193.1 КК РБ, пакуль невядома...

Прадстаўнікі Асамблеі НДА сустрэліся з сябрам Пастаяннай камісіі па правах чалавека, нацыянальных адносінаў і СМІ Палаты прадстаўнікоў Яўгенам Мельнікам, каб абмеркаваць пытанне скасавання артыкулу 193.1 КК РБ, пра што ўжо больш за год гучыць абіцаанын з боку беларускіх уладаў.

Паводле словаў каардынатора кампаніі "Стоп 193.1!" Алёны Валынец і юрыста Юрыя Чавусава, сустрэча з дэпутатамі прайшла ў рабочым парадку. Яўген Мельнік адзначыў, што дэпутацкі корпус інфармаваны пра проблему "прасплавутага артыкулу 193.1 КК" і што пытанне аб скасаванні артыкулу абмяркоўваецца. Дэпутат Палаты Прадстаўнікоў признаў, што наяўнасць дадзенай дыскрымінацыйнай нормы пусне імідж краіны, зьяўляеца каменем перапоны ва ўзаемадачыненьнях па лініі Беларусь-ЕС і што рана ці позна артыкул будзе скасаваны.

Таксама сп. Мельнік агучыў аргумент, які часта выкарыстоўваюць улады пры сустрэчы з высокімі ёўрачыноўнікамі і палітыкамі. Маўляй, артыкул у Крымінальным кодэксе ёсьць, але не выкарыстоўваецца, што сама па сабе зьяўляеца прагрэсам. "Мы нагадалі народнаму абрашніку, што дадзеная інфармацыя не зусім прайдзівала, бо каля 17 чалавек ужо асуджаны па артыкуле 193.1 КК. А шэрагу актыўістай у апошнія гады выносіліся папярэдкі за дэйнасць ад імя незарэгістраванай арганізацыі. Такая рэпресіўная практика съведчыць, што казаць пра не-прымяне нормы не выпадае", – падкрэсліла Алёна Валынец.

Юрист Асамблеі НДА Юры Чавусай распавёў, што анікай канкрэтныі ад дэпутата Мельніка, на жаль, пачуць не атрымалася. "Нам у чарговы раз распавялі, што пытанне дэкрыміналізацыі дэйнасці незарэгістраваных аўтаданніяў разглядаюць адказныя інстытуцыі. Міністэрствам вывучае, некаторыя дэпутаты Палаты прадстаўнікоў у курсе праблемы, але нейкіх дакладных планаў

пра імавернасць адмены артыкулу 193.1 у межах, скажам, бліжэйшай пазачарговай сесіі нам не раскрылі", – зазначыў Юры Чавусай.

"Мы выказалі спадзяваньне, што ў межах восенінскай сесіі Палаты прадстаўнікоў у дэпутатаў знойдзецца час імагчымасць для скасавання артыкулу 193.1 КК. Змаглі ж парламентары ў аўральным рэжыме напярэдадні прэзідэнцкіх выбараў 2006 году хуценька ўвесці крымінальную адказнасць за дэйнасць ад імя незарэгістраванай арганізацыі", – падсумавала каардынаторка кампаніі "Стоп 193.1!" Алёна Валынец.

У фінале сустрэчы прадстаўнікі Асамблеі НДА падаравалі дэпутату Мельніку зборнік "Дзяржава і грамадзянская супольнасць", у якім адлюстраваны заходні досьвед супрацы дзяржавы і грамадзкіх аўтаданніяў. Грамадзкія актыўісты выказалі пажаданьне, каб і ўБеларусі склалася падобная практика канструктыўных узаемадачыненьняў.

Праз тыдзень адбылася сустрэча прадстаўнікоў Асамблеі НДА з міністрам юстыцыі Віктаром Галаванавым. Удзельнікі перамоваў Алёна Валынец і Сяргей Мацкевіч нагадалі чыноўніку пра шматлікія абіцааныні як ягонага намесніка Ігара Тушынскага, так і самога міністра, што сыходзілі з іхнях вуснаў шматкроць у мінулым і ў бягучым гадах. "Віктар Галаванай пачывердзіў, што ягонае міністэрства разгляджае пытанне аб скасаванні крымінальнай адказнасці за дэйнасць ад імя незарэгістраванай арганізацыі. Больш таго, Міністэрства юстыцыі падрыхтавала і прадставіла сваё меркаваньне ў пісьмовай форме на разгляд прэзідэнта. Цяпер, паводле словаў міністра, ўсё залежыць ад кіраўніка дзяржавы", – падзялілася ўражаннямі ад сустрэчы каардынаторка кампаніі "Стоп 193.1!" Алёна Валынец. Што прайду, анікай канкрэтныі і падрабязнасці адносна прадстаўленага прэзідэнту заклю-

чэння ад Віктара Галаванава пачуць не удалося.

Паводле словаў прадстаўнікоў Асамблеі НДА, міністр спрабаваў апраўдацца, што такая норма (крымінальны перасыль за дэйнасць незарэгістраваных арганізацыяў) ёсьць і ў іншых краінах. У сяве чаргу грамадзкія актыўісты зазначылі, што міністр мае рацыю, але часткова, бо ў цывілізаваных дзяржавах за несанкцыянуваную зьверху грамадскую актыўнасць не караюць.

Другое пытанне, якое закранулі старшыня Рабочай группы Асамблеі НДА і каардынаторка кампаніі "Стоп 193.1!" Алёна Валынец, тычылася канцепцыі будучага Закону "Аб некамерцыйных арганізацыях". І гэтым разам больш-менш узяймнай канкрэтнай ад міністра грамадзкія дзеячы не атрымалі. "Яшча ў канцы 2004 году міністр Галаванай запрасіў мяне, Алесья Бяляцкага, Raicy Mihailoўskую і шэраг іншых грамадзкіх лідараў на вельмі дзіўную сустрэчу. У агульнай прысутнасці абімаўвалася ситуацыя са станам грамадзкіх аўтаданніяў. Міністр сказаў, што рыхтецца прапанова па зменах парадку рэгістрацыі грамадзкіх аўтаданніяў. Меркавалася, што гэта будзе заяўныя прынцып рэгістрацыі. Зараз ён сказаў, што прагрэсіўныя прапановы адкладзены ў скрынню", – згадаў варункі папярэдніх контактаваў з міністрам юстыцыі Галаванавым съпікер Форума грамадзянской супольнасці Усходніяя партнёрства і старшыня Рабочай группы Асамблеі НДА Сяргей Мацкевіч. "Увогуле, склалася ўражанне, што Міністэрства ўхіляеца ад сваіх функцыяў альбо, так бы мовіць, проста ня мае анікіх магчымасцяў па вырашэнні канкрэтных пытанняў, спасылаючыся на прэзідэнта. І ў пытанні ўвядзення мараторию на сымяротнае пакаранье, і ў наяўнасці артыкулу 193.1, і ў адсутнасці ініцыятывы па расправоўцы Закону "Аб некамерцыйных арганізацыях...", – падсумаваў Сяргей Мацкевіч.

Чарговы сымяротны вырак вынесены ў Магілёве

Magілёўскі абласны суд вынес сымяротны прысуд Irapy Mяліку, удзельніку злачыннай групоўкі, якая зайламалася разбоем на аўтамагістралі Гомель-Магілёў. Ягонаму хаўрусыніку Аляксандру Сычову прысудзілі пажыцьцёвае зняволенне.

Абодва асуджаныя – жыхары Гомельшчыны. Першое выкрытае съледztвiam іхняе злачынства было ўчынена 25 чэрвеня 2009 году. За трох месяцаў разбою яны забілі чатырох чалавек: двух грамадзянай Pacii і двух – Малдовы. Арыштавалі злачынцаў 12 верасьня. Съледztвя доўжылася больш за дзесяць месяцаў, матэрэйялы справы склалі 13 тамоў. Сычовы і Mяліка прызналі вінаватымі ў за-

бойстве некалькіх асобаў, бандытызме, а таксама паводле шэрагу іншых артыкулаў Крымінальнага кодэкса.

"Рабавалі яны людзей, якія ехалі на машынах транзітам праз Mariléўshchynu з небеларускімі нумарамі і спыняліся адпачыць, – паведаміў праваабаронца Барыс Бухель, які прысутнічаў на судзе. – Віну сваю яны прызналі. Прасілі літасць. Выбачаліся перед роднымі пацярпелых. У склад групоўкі ўваходзілі трох чалавекі. Верхаводзіў у ёй старшыня грамадзкага аўтаданнія джыў-джыту і самаагароны Аляксандр Козыраў. Ён рапортую памёр у турме".

Беларусь засталася адзінай краінай у Еўропе, дзе ўжываеца сымя-

ротнае пакаранье. 29 красавіка 2010 году Парламенцкая асамблея Рады Еўропы прыпыніла контакты з Беларусью ў сувязі з "недастатковым прагрэсам" краіны ў галіне адпаведнасці стандартам Рады Еўропы. Прычынай такога рашэння стала выкананые двух сымяротных прысудаў у дачыненіі да 25-гадовага Андрэя Жука і 30-гадовага Васіля Юзэпчука. Ix расстрялялі ў сакавіку 2010 году, нягледзячы на тое, што іх скаргі знаходзіліся на разглядзе ў Камітэце ААН па правах чалавека.

Паводле звестак праваабаронцаў, ад часу абвяшчэння краінай незалежнасці ў 1991 годзе такіх прысудаў было вынесена больш за 400.

Прагрэс амаль незаўажны

Праваабаронцы прадстаўлі маніторынг разьвіцьця сітуацыі ў Беларусі

10 верасня ў Менску прадстаўнікі беларускай грамадзянскай супольнасці прадстаўлі маніторынг па разьвіцьці сітуацыі ў Беларусі з лістапада 2008 г. па верасень 2010 г. Над дакументамі працаўвалі эксперты таіх грамадзкіх арганізацый, як Беларускі Хельсінскі Камітэт, Праваабарончы цэнтр "Вясна", Беларуская Асацыяцыя Журналістаў, Асамблея няўрадавых арганізацый, Камітэт абароны рэпрэсаваных "Салідарнасць" ды іншыя.

Напярэдадні, 8 верасня, презентацыя маніторынгу адбылася ў БруSELі для чыноўнікаў Еўрапейскага Саюзу.

"13 кастрычніка 2008 г. Савет Еўрапейскага Саюзу вырашыў прыпиніць дзеяльнасць візвавых санкцыяў супраць некалькіх высокіх беларускіх чыноўнікаў. У кастрычніку 2010 г. ЕС зноў будзе пераглядаць сваё разшынне і свае далейшыя стасункі з беларускім урадам. З пачатку перыяду дыялогу больш за пяцьдзесят беларускіх і міжнародных арганізацый супольна рыхталі справаўчыя працоўнікі ЕС мелі самую актуальную інфармацыю пра сітуацыю з правамі чалавека ў краіне. Гэта сёмага справаўчыя, яна прадстаўляе рэкамендацыі па палітыцы ЕС у дачыненні да Беларусі і крытэрыі, па якіх можна ацэньваць прагрэс у краіне, падсумоўвае галоўную падзею перыяду дыялогу, у прыватнасці, нядайнія падзеі", – акрэсліваючы ў дакумэнце мэты працы беларускіх экспертаў.

Унікальнасць дакументу ў тым, што яго аўтары сформулявалі крытэрыі вымярэння прагрэсу – адносна незалежных СМИ, свабоды сходаў, свабоды аб'яднанняў і становішча грамадзянскай супольнасці – па якіх прадстаўнікі Еўрапейскага Саюзу могуць ацэньваць разьвіцьцё сітуацыі ў Беларусі.

Як адзначыў адзін з аўтараў дакументу, прадстаўнік ПЦ "Вясна" Валянцін Стэфановіч, асноўным крытэрам ацэнкі сітуацыі зьяўляўся крытэр сістэмнасці зъменаў, замацаваных на ўзору нізкадаўства.

– Большасць сформуляваных намі крытэраў вымярэння прагрэсу скіравана на заканадаўства – гэта прынцыпы зъменаў у Выбарчы кодэксе ў адпаведнасці са стандартамі АБСЕ, прывядзенне Закону "Аб масавых мерапрыемствах", Закону "Аб рэлігіі" ў адпаведнасці з міжнароднымі стандартамі, адмена артыкулу 193.1 і дыфамацыйных артыкулаў Крымінальнага кодэксу, якія не адпавядаюць ні Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь, ні міжнародным стандартам. Менавіта па таіх крытэрах мы адсочвалі і будзем надалей адсочваць сітуацыю, – распавёў В. Стэфановіч.

Праваабаронца акрэсліў некато-

рыя высновы па выніку маніторынгу:

– Сістэмных кроак, скіраваных на дэмакратызацыю сітуацыі ў краіне, мы, на жаль, не назіралі. Можна адзначаць некаторыя аспекты, якія сталі ў нейкім сэнсе лепшымі. Колькасць адміністрацыйных арыштаваных за ўдзел у дэмакратыях звышлася, але пры гэтым мы ня можам казаць, што права на свабоду мірных сходаў і выказваньне свайго меркавання стала лепшым. Усе акцыі як спыняліся, так і спыняюцца. Проста ўдзельнікі пасля затрымання вызываюць без пратаколу і без прыцягнення да адміністрацыйнай адказнасці. Што мы адзначаем пазытыўнага, гэта тое, што распачалася распрацоўка закона-напраекту аб альтэрнатыўнай службе, але, на жаль, таіх кроак зусім няшмат.

В. Стэфановіч таксама засяродзіў увагу на апошніх падзеях, якія непакояць праваабаронцаў:

– Гэта выпадак смерці журналіста Алега Бябеніна. Мы выступаем за максімальную празрыстасць і адкрытасць правядзення праверкі па гэтым факце і за тое, каб съледствів разглядалася ня толькі версія пра самагубства, але і іншыя версіі. Мы можам толькі вітаць тое, што да расесьледавання гэтай справы запрашаючыя міжнародныя эксперты АБСЕ, але хацелі б таксама, каб прадстаўнікі беларускіх праваабарончых арганізацый азнаёмілі з вынікамі ўсёй гэтай праверкі.

Старшыня Беларускай Асацыяцыі Журналістаў Жана Літвіна акрэсліў сітуацыю ў медыасферах:

– Я глыбока ўпэўненая, што ў любым грамадстве, тым больш у беларускім, шлях да любых дэмакратычных пераўтварэнняў, палягае, у першую чаргу, праз зъмены ў інфармацыйнай прасторы, праз рэфармаванне медыясферы. Я б нават сказала, што пашырэнне сферы публічнасці і забесцяпчэнне свабоднага абарачэння інфармацыі ў грамадстве – гэта асноўная перадумова. На жаль, тыя праблемы, з якіх сутыкаецца журналісцкая супольнасць, яны хранічныя – колькі ў нас у краіне існуе інстытут прэзідэнцтва, столькі ў нас існуе праблемы, звязаныя з свабодай слова і дзеяльнасцю журналістаў.

Сядр "хранічных" праблемай старшыня БАЖ на першое месца пастаўіла праблему, звязаную з увядзеннем роўных эканамічных умоваў для дзеяльнасці масмедиа з рознай формай уласнасці:

– Праблема, што мы набылі ў канцы 2005 году, напярэдадні мінулых прэзідэнцкіх выбараў, на працягу пяці гадоў не вырашаецца, бо няма палітычнага рашэння, жадання ўладаў вырашыць яе. І да чартовай прэзідэнцкай кампаніі мы ізноў падыходзім з забаронай на распаўсюд недзяржальных грамадзка-палітычных выданняў.

Ж. Літвіна адзначыла авбастрэнье апошнім часам праблемы доступу да інфармацыі: "улада закрываеца, з дапамогай ідэалагічнай вертыкалі стварае бар'еры на шляху журналіста да інфармацыі, у першую чаргу, праз яе выніку органа дзяржаўнага кіравання, дзяржустановаў". Яшчэ адной штучна створанай уладамі яна назвала праблему акредытациі журналістаў, якія працуяць на замежных сродкі масавай інфармацыі: "Як і ва ўсіх цывілізаваных краінах, нам патрэбны заяўляльны прынцып акредытациі. З аднаго боку, у таго ж тэлеканалу БелСАТ, Радыё Рацыя ёсьць жаданье быць законапаслухманнымі, яны рыхтуюць і падаюць документы, а ў адказ атрымліваюць адмовы без усялякіх тлумачэнняў".

Асобна краунікі БАЖ спынілася на пытаныні рэгулявання беларускага сегмента інтэрнэт-прасторы:

– Мы столькі гадоў радаваліся, што ёсьць зона, дзе свабодная, нецензураваная інфармацыя мае перавагу над голай пропагандай. І, на жаль, з уступленнем у сілу ўказу № 60 гэта зона стала аблежаваная. Асабліва нас у гэтай сувязі непакоіць аблежаванне прыватнай свабоды інтэрнэт-карыстальнікаў і механізмы, якія выпрацоўваюцца па магчымым блакаваньні тых сайтаў, якія не задавальняюць сёнянняшню ўладу. Я думаю, што з набліжэннем прэзідэнцкіх выбараў мы сутыкнемся з крапкамі блакаваньнем менавіта найбольш прафесійных інфармацыйных рэсурсаў.

Ж. Літвіна адзначыла актывізацыю КДБ і праクратуры ў апошні час. І асобна яна узгадала беспрэцэдэнтны выпадак – узбуджэнне ў сінекі мінулага году па ініцыятыве генерала КДБ крымінальнай справы, у якой фігуруюць, пакуль у якасці съведкаў, чатырыя вядомыя журналисткі.

Што датычыць палітыкі ЕС у дачыненні да Беларусі, то аўтары маніторынгу мяркуюць, што ўзнайомленне санкцыяў пазбаваць Еўропу магчымасці ўплываць на сітуацыю ў нашай краіне. Такое меркаванье выказаў старшыня Беларускага Хельсінскага Камітэту Алег Гулак:

– Прагрэсу ў сітуацыі з правамі чалавека відавочна недастаткова, каб гаварыць аб нейкіх сур'ёзных зъменах і адмене візвавых санкцыяў. Але мы выходзімі з таго, што вяртанне санкцыяў – гэта неэфектыўна, было б няправільна. І такім чынам, у нашых рэкамендацыях гэта падкрэсліваецца.

Прадстаўнікі грамадзянскай супольнасці з свайго боку заклікаюць Еўрапейскі Саюз да больш эфектыўнага прымяняння сістэмы санкцыяў у дачыненні да Беларусі, а таксама рэкамендуюць не падтрымліваць тэхнічныя праекты таіх беларускіх рэпрэсійных ініцыятываў, як КДБ і Міністэрства ўнутраных спраў.

Уладзімір БАРАДАЧ:

"Гэтая ўлада разумее толькі сілу"

Палкоўнік сълецназу і крытык Лукашэнкі Уладзімір Барадач гатовы застасца ў эміграцыі.

У сярэдзіне 1990-х палкоўнік Уладзімір Барадач быў легендарнай асобай. Былы кіраўнік мар'інагорскага сълецназу ўдзельнічаў у ваенным канфлікце ў Арменіі.

Ён быў адным са стваральнікамі Беларускага згуртаваньня вайскоўцаў. У 1996-м Барадач выступіў на баку Канстытуцыі, супраць Лукашэнкі.

Ня так даўно палкоўнік стаў героям перадачы НТВ "Хросны бацька", дзе крайне рэзка выказаўся аб дзейным кіраўніку дзяржавы. Тры тыдні ад моманту паказу фільма Барадач знаходзіўся за межамі краіны. Цяпер ён думае, ці варта вяртаплаца ўвогуле.

— Сапраўды, зъбираецца застасца ў Германіі?

— Думаю над гэтым. Такая сітуацыя ў мяне склалася, альбо садзіца ў турму, альбо заставацца тут. За час адсутнасці ў Беларусі на маёй кватэры праішоў несанкцыянованы ператрус. Нешта шукалі. Думаю, што любыя дакументы, якія датычылі Саюзу афіцэраў. Ён усё ж існуе. Ёсьць група маіх таварышаў, якія не адмовяцца ад сваіх пераканаńняў. Ёсьць неабходная колькасць людзей, якія ў пэўных абставінах маглі бы паўплываць на раашэнніне тых ці іншых падзеяў. Цяпер самых актыўных з нас паспрабуюць ізаляваць ад удзелу ў выбарах і найперш пасыльвыбарчых падзеях. Бо выбараў няма. Адзіны метад барацьбы ў сёньняшніх умовах — сілавы ціск. Іншыя метады на рэжым не паўплываюць.

— Але ж Вы не з пужлівых людзей.

— Для мяне гэта складанае малярнае пытаньне. Што я змагу зрабіць за два-тры гады, праведзеныя ў турме? Мне здаецца, што больш

карэсці для айчыны і шкоды для рэжыму я могу прынесці на свабодзе. Важнае пытаньне: з кім ісьці на выбары? Без падтрымкі, без фінансаваньня нават група сур'ёзных людзей ня зможа падрыхтавацца. Хто дапаможа? Захад, Расія? Ужо перапонена чаша страху ўнутры краіны, нават сярод мужчын людзей. Без аргументаванай сілы з гэтым рэжымам змагацца немагчыма.

Разумею, што застасца на Захадзе — гэта фактычна здацца. У мяне няма страху. Я проста хачу дабіцца нейкага выніку.

— А самі не думалі ўдзельнічаць у выбарах?

— Той парад прэзідэнтаў, што ёсьць цяпер, ужо раздражняе публіку. Ісьці на выбары для мяне было б немаральна. Апазіцыі важна аб'яднацца, каб паказаць усю нелегітимнасць Лукашэнкі, каб з гэтым згадзіліся і Расія, і Захад. Людзі, якія адхіляюць Лукашэнку ад улады, будуть героямі.

— У вас ёсьць спадзяваньні на дапамогу Расіі?

— Скінуць гэты рэжым можна

Уладзімір БАРАДАЧ

толькі з падтрымкай Расіі. Захад хоча правесцьці перамены больш маральнымі прынцыпамі. Была добрая спроба ўцягнуць Беларусь ва "Усходнюю партнёрства", але гэта вельмі тонкі шлях і не з прэзідэнтам Лукашэнкам.

Расія ў дадзенай сітуацыі — асноўны гулец. З Расіяй можна дамовіцца. Нам будзе мала толькі ўласнай рашучасці, трэба дапамога і звонку.

— Думaeце, Вам помесьцяць за ўдзел у "Хросным бацьку"?

— Там была паказаная толькі маленькая частка з запісанага, зусім неістотная. Больш сур'ёзныя рэчы, магчыма, пакажуць у наступных частках, а можа, увогуле не пакажуць. Дарэчы, нядайна ад майго імя сфальсіфікавалі зварот, дзе нас фактычна зрабілі саюзнікамі Лукашэнкі. Наш зварот быў вельмі рэзкі. Ні пра якое супрацоўніцтва з рэжымам гаворка не ішла.

Асамблея НДА прыняла заяву па выбарах

Асамблея дэмакратычных ня-урадавых арганізацый Беларусі, у складзе якой каля 280 грамадзкіх аў'яднанняў, прыняла заяву адносна сітуацыі разъяднанасці ў дэмакратычных палітычных колах напярэдадні выборчай прэзідэнцкай кампаніі. Як паведаміў старшыня Рабочае групы Асамблеі НДА Сяргей Мацкевіч, "заява адрасаваная шырокай аўдыторыі: патэнцыйным кандыдатам у прэзідэнты, лідарам палітычных партый і рухаў. Але, у першую чаргу, тым актывістамі грамадзкага і палітычнага сектараў, якія зацікаўлены ў дэмакратычных переменах у Беларусі". Документ ухвалілі сябры Рабочай групы Асамблеі НДА, у склад якой уваходзіць прадстаўнікі найбольш упływowых грамадзкіх аў'яднанняў Беларусі.

"Мы, прадстаўнікі грамадзянскай супольнасці Беларусі, глыбока занепакоеныя сітуацыяй у дэмакратычных палітычных колах краіны напярэдадні выборчай прэзідэнцкай кампаніі. Разъяднанасць дэмакратычных прэтэндэнтаў

на пасаду прэзідэнта краіны, няздольнасць вызначыць адзінага кандыдата, адсутнасць у іх супольных стратэгічных мэтаў і распрацаванага плану дзеяньняў ставяць пад сумнёў сур'ёзнасць іхных намераў", — гаворыцца ў тэксле заявы.

Сябры Рабочае групы ад імя дэмакратычнай грамадзянскай супольнасці паабязцілі прыняць "чынны ўдзел у інфармаваны, актывізациі, арганізаціі беларускага грамадзтва напярэдадні выбараў дзеля дасягнення праваў і свабодаў і адбудовы дэмакратычнага ладу".

Таксама ў тэксле заявы адзначаецца ўстрывожанасць адсутнасцю ў дэмакратычным лагеры ўзгодненага стаўлення да рэжыму і будучыні Беларусі. "Беларускаму грамадзтву навязваецца штучны выбар паміж прапановамі зъмяніць кіраўніцтва краіны паводле расейскіх стратэгіяў, з аднаго боку, і абаронаю рэжыму як "гаранта незалежнасці" з другога. Такі "выбар" не накіраваны на адстойванне нацыянальных дэмакратычных інтарэсаў, але нясе пагрозу адначасо-

ва і нацыянальным, і дэмакратычным перспектиўам Беларусі", — адзначаецца ў дакумэнце.

У звязку з пайсталымі напярэдадні выбараў проблемамі сябры Рабочае групы Асамблеі НДА заклікаюць палітычных дэмакратычных лідараў да стратэгічнага і практычнага аў'яднання.

"Дадзеная заява — гэта, можна сказаць, пазіцыя пэўнай часткі грамадзянскага сектару Беларусі, інтарэсы якой рэпрэзентуе Асамблея НДА. Спадзяемся, палітычныя лідары з ліку патэнцыйных кандыдатаў усё ж такі ўлічаць меркаваныне неабыяковых беларусаў, задзейнічаных у працы аў'яднанняў трэцяга сектару. Грамадзянская супольнасць Беларусі ня можа заставацца ў баку ад вызначальных палітычных падзеяў, таму мы вырашылі данесці наш погляд на наяўную перадвыбарчую сітуацыю", — рэзюмаваў старшыня Рабочае групы Асамблеі НДА і сыпікер Форуму грамадзянскай супольнасці Усходняга партнёрства Сяргей Мацкевіч.

Абвінавачаньне не зъмянілася

Завяршылася расцесьследаванье справы актывіста "Гавары праўду" Міхася Башуры, якога арыштавалі ў пачатку жніўня і абвінавацілі ў падробцы документаў.

Съледства па справе Міхася Башуры цягам амаль месяца вяла дазвальніца Савецкага РАУС Менску Вераніка Абзалімава. З верасьня міліцыянтка Абзалімава наведала Башуру ў Жодзінскім съледчым ізалятары і азнаёміла з крымінальнай справай супраць яго. Нагадаем, што актывіста кампаніі "Гавары праўду" Міхася Башуру арыштавалі 6 жніўня падвode падазрэнья ў падробцы дазведкі аб прыбытках для атрыманьня крэдыта. Падчас азнаямленыня са справай прысутнічала адвакат Тамара Сідарэнка. Адвакат паведаміла, што ў канчатковым выглядзе абвінавачаньне не зъмянілася.

"Нічога не мнялася. Вось як 16 жніўня яму выставілі абвінавачаньне па другой частцы 380 артыкулу Крымінальнага кодаксу, гэтак усё і засталося. Нічога не мнялі, не пыталіся, што было, тое і застало-

ся. І ягоная пазіцыя засталася, як і раней: ён кажа, што памыліўся. Што падлічваў, але ён не бухгалтар, вось і памыліўся і ўнёс у даведку недакладныя звесткі".

Дазвальніца Вераніка Абзалімава ад каментару адмаўляецца. Паводле словаў адваката Тамary Сідарэнкі, 6 верасьня справа будзе перададзеная ў прокуратуру, і калі тая пагадзіцца з доказамі, сабранымі съледствам, праз пэўны час трапіць у суд.

"А ў суд прокуратура ўжо праз 5 дзён можа накіраваць справу, калі згодная з абвінавачаньнем. Што звычайна і здараеца".

Паводле словаў Тамary Сідарэнкі, Міхася Башура ня скардзіўся на ўмовы ўтрыманьня ў Жодзінскім съледчым ізалятары, хаця і казаў, што харчаваньне там дрэннае, і трываюцца вязні за кошт перадачаў з волі. Вядома, што актывіст кампаніі "Гавары праўду" Міхася Башура піша вершы, з друку хутка выйдзе ягоны зборнік пэзіі.

Адвакат Тамара Сідарэнка адразу пасыль азнаямленыня ў падарабоннага са справай падала

Міхася БАШУРА

съледству хадайніцтва аб зъмененіе меры стрыманьня на падпіску аб навыезьдзе. Хадайніцтва будзе разгледжанае цягам некалькіх дзён. Ранейшыя спробы адваката абскардзіць пастанову аб утрыманьні Башуры пад вартай выніку не далі. Таксама адвакат хадайнічала аб закрыцці справы наогул, паколькі лічыць Міхася Башуру невінаватым. І гэта ня першае аналагічнае хадайніцтва – ранейшыя таксама не задавальняліся.

У кампаніі "Гавары праўду", кардынатарам якой з'яўляецца Міхася Башура, кажуць пра пераслед свайго актывіста з палітычных прычынаў.

Нагадаем, што ў траўні ў офицісе кампаніі "Гавары праўду", а таксама ў кватэрах некалькіх дзясяткаў актывістаў па ўсёй краіне прыйшлі ператрусы. Тады былі канфіскаваныя кампутары, офісная оргтэхніка і асабістыя гроши некаторых актывістаў, а офіс кампаніі апячатаны. Кампутары і сродкі дагэтуль не вярнулі. Таксама цягам трох дзён былі пад арыштамі лідар кампаніі Уладзімір Някляеў і актывісты Сяргей Вазняк і Андрэй Дэміతрыеў. Пазней міліцыя затрымлівала і іншых актывістаў кампаніі "Гавары праўду". Прэз суд вядуцца спробы ліквідаваць установу "Рух наперад", у межах якой дзейнічае кампанія "Гавары праўду".

Заява Сакратарыяту ГА "Саюз беларускіх пісьменнікаў"

Больш за месяц тому, 6 жніўня 2010 году, быў гвалтоўчы затрыманы паводле пасыльніка Саюзу беларускіх пісьменнікаў Міхася Башура. Съледчыя органы яму інкрымінавалі "эканамічнае злачынства" – падробку фінансавых дакументаў дзеля атрыманьня ягонай жонкай грашовага крэдыта ў банку. Грэбуючы прэзумпцыяй чевінаватасці, Міхася Башуру абвінавачваюць у падробцы дазведкі з месца працы, ігнаруючы элементарную магчымасць памылкі.

Міхася Башура да арышту браў актыўны ўдзел у кампаніі "Гавары праўду", за што неаднаразова затрымліваўся, прычым у апошні раз падчас ператрусу ў яго канфіскавалі тысячу подпісаў мінчукоў за наданыне адной з вуліцаў Менску імем Васіля Быкава.

Сакратарыят Грамадзкага аб'яднання "Саюз беларускіх пісьменнікаў" заяўляе, што да Міхася Башуры прыніятыя меры стрыманьня крайне неадекватныя правапарушэнню, якое яму інкрымінуетца. Сакратарыят ГА "СБП" патрабуе неадкладнага вызваленія Міхася Башуры з-пад варты, як гэта і прадугледжана беларускім заканадаўствам.

Менск, 7 верасьня 2010 г.

Ні футболу, ні хакею не пабачылі

7 верасьня ў Менску міліцыя арыштавала каля 50 актывістаў грамадзянскай кампаніі "Гавары праўду". Інцыдэнт адбыўся перад пачаткам футбольнага матчу Беларусь-Румынія. Пры ўваходзе ў сектар, на якім знаходзіліся месцы затрыманых, усіх хто праходзіў на стадыён, папрасілі расшпіліць курткі. Тых, у каго аказаўся кашулкі з надпісам "Гавары праўду" – прыкладна 50 чалавек – арыштоўвалі на месцы. Актывістай Алега Мяцеліці, Дзяніса Кобрусева, Юрыя Алейніка і яшчэ каля 40 чалавек спачатку даставілі ў пакой міліцыі стадыёну "Дынама", а затым завезлы ў гарадзкое аддзяленне міліцыі №1.

Падставай для затрыманьня ста-

ла "падабенства" затрыманых са злачынцамі, якія знаходзяцца ў вышуку. Пры гэтым арыентыровакі нікому не прад'яўляюцца...

Затрыманых 9 верасьня ўвечары актывістай кампаніі "Гавары праўду!", якія прыйшлі на хакейны матч Кантынентальнай хакейнай лігі Дынама (Менск) – Тарпеда (Ніжні Ноўгарад), у Цэнтральным РУУС здымалі на відэа, зрывалі з іх майкі з лагатыпам кампаніі і рабілі "ластаўку". Пра гэта паведаміла прэс-сакратар кампаніі Юля Рымашэўская:

– 12 чалавек было затрымана і адвезена ў Цэнтральны РУУС. Паводзіны міліцыянтаў гэтым ра-

зам былі больш жорсткія, чым з затрыманымі падчас футбольнага матчу Беларусь-Румынія 7 верасьня. Людзей прымушалі зьніць майкі, з тых, хто не пагаджайся, зрывалі майкі. Апрача таго, былі парушэнны, якія ўжо сталі нормай: іх здымалі на відэа і бралі адбіткі пальцаў. Пры гэтым, ніводнага пратаколу не было складзена і гэтыя факты ў пратаколе не адлюстраваныя.

Паводле словаў Рымашэўскай, мелі месца і фізічныя зьдзекі – і хлопцаў, і дзяўчын ставілі на гэтак званую расцяжку, рабілі "ластаўку". Усе затрыманыя рыхтуюць скаргі на дзеяньні супрацоўнікаў Цэнтральна-

Адказалі праз два месяцы

Недзяржаўная крычаўская газета "Вольны горад" атрымала ліст з Крычаўскага аддзелу ўнутраных справаў з тлумачэннем прычынаў канфіскацыі 297 асобнікаў выдання. Скарту на дзеяньні міліцыі журналісты напісалі 9 ліпеня, у дзень канфіскацыі газетай.

Паводле міліцыянтаў, канфісваныя асобнікі газеты 15 ліпеня былі адпраўленыя на лінгвістычную экспертызу. Кандыдат філалагічных навук Аксана Шчарбакова павінна вызначыць, ці ўтрымліваюцца ў публікацыях "прыкметы зъянвагі, а таксама съцвярджэнні аб учыненых супрацьпраўных, амаральных дзеяньняў канкрэтнай асобы, каго яны тычацца, і ці зъяўляюцца гэтыя дадзеныя праўдзівымі альбо хлусцілівымі".

Допісам міліцыянтаў журналісты не задаволены, і ня толькі парушэннем вызначаных тэрмінаў адказу:

Рэдактар выдання Сяргей Ня-

роўны кажа: "Мы патрабавалі не прызнаныя факту, што газета адпраўленая на экспертызу, а самога документу, на падставе, якога прызначаная экспертыза, то бок пастановы. Нам не даслалі. У судзе нам яе кулуарна паказалі і ўсё. У тым жа судзе прадстаўнік аддзелу міліцыі абяцаў, што з адказам нам дашлюць і пастанову. Схлусіў. Пастанова цалкам незаконная, і мы маем поўнае права ў судзе яе абскарджаць. Але ў нас яе няма. Тоэ, што міліцыяны зрабілі, знаходзіцца па-за законам. У нас цэнзура забароненая паводле канстытуцыі. Калі б не было суда, то і дагэтуль мы б ня ведалі, дзе ж знаходзіцца газета".

Галоўнай тэмай арыштаванага нумару быў артыкул "НТВ" зънішчыла рэпутацыю презідэнта Лукашэнкі" з каментаром Паўла Шарамета пра скандалы фільм "Хросны Бацька-1".

31 жніўня Крычаўскі суд пачаў разгляд скарту выдаўца незалеж-

Сяргей НЯРОЎНЫ.

най крычаўской газеты "Вольны горад" Уладзіміра Кудраўцава супраць раённага аддзела ўнутраных справаў. Скаржнік намагаецца спагнаць з адказчыка 5 мільёнаў рублёў за парушэнне асабістых правоў, замацаваных у Канстытуцыі. Да суда Уладзімір Кудраўцаў з'явіўся ў раённую праクратуру, каб тая распачала крымінальную справу супраць міліцыянтаў. Прокуратура не знайшла падставаў дзеля гэтага.

Пачобута дапыталі за допісы у блогу

Гарадзенская журналіста Андрэя Пачобута выклікалі 13 верасня ва Упраўленыне па барацьбе з арганізаванай злачыннасцю і карупцыяй па Гарадзенскай вобласці.

Міліцыянтаў зацікаўі ягоны допіс у інтэрнэт-дзёньніку, дзе журналіст распавядаў пра чуткі, якія ходзяць па Лідчыне, што нібыта мясцовыя варажбіт прадбачвае замах на кірауніка дзяржавы падчас бліжэйших "Дажынак" у Лідзе.

— Міліцыянтаў цікаўі мой блог у інтэрнэце, у прыватнасці, перадрукойка з радыё "Свабода" і гісторыя пра тое, што Аляксандра Лукашэнку заб'юць падчас Дажынак, нібыта распавёў гэтую гісторыю нейкі дзядуля, які бачыў будучыню. Ступень параноі на Беларусі значна павялічваецца апошнім часам. У Лідзе мусіць адбыцца "Дажынкі-2010" і ўжо некалькі тыдняў увесь горад распавядае вось такую гісторыю, што гэта "апошняя Дажынкі, заб'юць Лукашэнку і будзе шмат крыві на гэтых Дажынках". Цяпер міліцыя цікаўіца тымі людзьмі, якія распавядаюць вось гэтую плётку, — паведаміў Андрэй Пачобут.

Андрэй Пачобут не выключае таксама, што ягоны выклік у міліцыю можа быць звязаны таксама са зъяўленьнем у інтэрнэце роліка з выказваннямі "былога супрацоўніка адной са съпецслужбаў Расійскай Федэрэцыі", што нібыта прэм'ер-міністр Расіі Уладзімір Пуцін заказаў забойства Аляксандра Лукашэнкі менавіта падчас мерапрыемства таго маштабу, як "Дажынкі".

"Бабруйскі кур'ер" на мяжы банкруцтва

Найстарэйшая ў Бабруйску недзяржаўная газета "Бабруйскі кур'ер" знаходзіцца на мяжы банкруцтва. Супрацоўнікі рэдакцыі знаходзяцца ў вымушаным адпачынку. Рэдактар Анатоль Саначенка лічыць, што выданьне апнулася ў такай сітуацыі з-за ціску ўладаў.

Да гэтага часу існует забарона на разъмашчэнне рэкламы ў "Бабруйскім кур'еры". Амаль на кожным паседжанні ідэалагічнай вертыкаль назву газеты вымаўляюць як заклён, заяўляе Анатоль Саначенка.

Доўгі час беларуская пошта адмаяўлялася браць "Бабруйскі кур'ер" у сваю сетку распаўсюдзу. Для газеты былі недаступныя шапкі "Белсаюздруку".

"Мы знаходзімся ў даволі съпе-

цифічным асяродзьдзі, — кажа Анатоль Саначенка, — у Бабруйску найбольшая колькасць газетаў пасыля Менску. Спецыфіка заключаеца ў тым, што ўлады лічаць усе газеты сваімі служкамі. Так лічыць ідэалагічная вертыкаль. Напрыклад, на Дзень друку ўсе кіраунікі мясцовых газетаў, акрамя двух, былі запрошаныя ў гарвыканкам і атрымалі дыпломы і грашовыя прэміі. Нам шмат разоў даводзілася чуць, што мы не пра тое пішам. Ня трэба было пісаць пра тое і пра тое. Так, мы страцілі гроши, аднак захавалі свае жыццёвяя каштоўнасці, што важней за гроши. Мы, як і раней, лічым, што прафесія журналіста — гэта не прафесія лёкая", — падкрэсліў Анатоль Саначенка.

У Беларусі пачынаюць фільтраваць інтэрнэт

Ад 1 верасня інтэрнэт-правайдары ававязаныя запусціць сістэмы абмежавання доступу да пэўных інтэрнэт-ресурсаў.

Гэта робіцца на загад Аператару-аналітычнага цэнтра (ААЦ) пры прэзідэнце, а таксама паводле пастановы Мінсуверэнія ад 29 чэрвеня.

У ававязковым парадку правайдары ававязаныя абмежоўваць доступ да пэўнай інфармацыі дзяржорганам, а таксама арганізацыям адукациі і культуры. Усім астатнім групам карыстальнікам такія паслугі акказаюцца на іх запыт.

Што трапляе пад забароны да распаўсюдзу:

экстремісцкія матэрыялы,
парнаграфічныя матэрыялы,
звесткі пра незаконны зварот зброі і боепрыпасаў,
інфармацыя, якая садзейнічае гандлю людзьмі,
прапаганда гвалту.

Складаньнем чорнага сьпісу займаецца Дзяржаўная інспекцыя па электрасувязі на падставе рашэнняў "кіраунікоў Камітэт дзяржкантролю, Генеральнай праクратуры, ААЦ, рэспубліканскіх органаў дзяржкіраваньня".

Фільтраваць забароненую інфармацыю будуць не зважаючы на месцазнаходжанье забароненых сайтаў, а таксама віды доступу ў інтэрнэт, адзначае БелаПАН.

У самагубства цяжка паверыць

(Пачатак на стар. 1)

ён цудам застаўся жывы, баяўся, што зноў пры таемнічых абставінах пачнучу прападаць апазіцыянеры.

Прэзідэнцкія выбары ў Беларусі павінны адбыцца да лютага наступнага году. Лукашэнка цяпер бярэцца за праваабарончыя арганізацыі і моладзевых актыўісташ, адбываюцца арышты і паказушныя суды. Гэта самагубства шакавала ўсю грамадзянскую супольнасць Беларусі, – дадаў брытанскі праваабаронца.

16 сакавіка ў межах крымінальнай справы аб паклёпе ў адносінах да генерала КДБ у ofice charter97.org былі канфіскаваныя кампютары, адзначаеца ў заяве "Індэкс цэнзуры".

Сябры і калегі журналіста ўказваюць на дэталі, якія супярэчаць афіцыйнай версіі. Каардынатар грамадзянскай кампаніі "Еўрапейская Беларусь" Зыміцер Бандарэнка шмат гадоў працаваў у адным пакоі з Алегам Бябенінам, даўно з ім сябраваў. Увечары 3 верасьня 3. Бандарэнка быў сярод тых людзей, якія прыехалі ў вёску Пярхурава на лецішча Бябеніна, калі стала вядома пра яго съмерць. Цяпер 3. Бандарэнку зьдзіўляе, што съследчая група не здымала ў дому адбіткаў пальцаў, дом застаўся неапчатаным, як і аўтамабіль, на якім, магчыма, прыехаў журналіст, ці яго прывезьлі. Яшчэ больш пытаньняў у Бандарэнкі і яго сяброву ўзыніклу пасыльку агледу цела нябожчыка.

"Усе зафіксавалі, што калі цела Алега стаяла ў пятлі, дык правы галенастоп быў ці зламаны, ці моцна вывіхнуты. Калі задалі пытанне не намесніку праクурора, той сказаў, што Алег, хутчэй за ўсё, калі скочыў з зэдліка, пашкодзіў нагу. Яшчэ намеснік праクурора дадаў, што тады ў яго, хутчэй за ўсё, будуць пашкоджаныя шынныя пазванкі. Я бачыў цела і пасыля анатаміраваньня і звярнуў увагу эксперта, што правы галенастоп відавочна пашкоджаны больш, чым левы. Эксперт сказаў: не, гэта ён больш стаяў на гэтай назе, і гэта ад трупнага здрэнцвеньня. Эксперт таксама сказаў, што пашкоджаныя шынныя пазванкі і звязак няма. Была мяккая асфіксія. А гэта той самы экспер特, які рабіў ўскрыцьцё і зрабіў выиснову, што жыцьцё Алега скончы-

Менск, 6 верасьня 2010 году.

лася 2 верасьня. Але калі мы былі на месцы здарэння (19.00, 3 верасьня), дык і міліцыант, і намеснік праクурора казалі, што глядзіце, ён яшчэ цёплы, съмерць надышла нядайна. І ён на самай справе быў мяккі, не было трупнага здрэнцвеньня. Гэта значыць, версіі эксперта і намесніка праクурора ніяк не стыкуюцца", – распавёў Зыміцер Бандарэнка. Такім чынам, абсалютна невядомыя дакладны час съмерці, спосаб павешаныя і калі і кім была пашкоджаная правая нога.

Паводле словаў Бандарэнкі, няпраўда, што на целе Алега Бябеніна не было незвычайных сълядоў, якія можна лічыць вынікам зънешняга ўздзеяньня. Бандарэнка кажа пра парэзы на пальцы і съцёрту скuru на костачках левага кулака, таксама драпіна ў раёне грудзей. На съліне нябожчыка былі заўважаныя крывяныя падцёкі ў галіне левай ніркі і на шыі. Зыміцер Бандарэнка ўзгадвае, што неаднаразова мыўся з Бябенінам ў лазыні і на памятае на яго целе таіх сълядоў.

"Гэтая съяды ў пратаколе агледу зафіксавалі і запэўнілі мяне, што цела з некалькіх ракурсаў сфатаграфавалі, і будуць усё правяраць", – паведаміў Зыміцер Бандарэнка, які па-ранейшаму на верыць, што яго сябар мог сам сыйсьці з жыцьця.

Сотні менчукоў прыйшлі 6 верасьня разыўітатца з заснавальнікам і кірауніком сайту charter97.org Алегам Бябенінам. Грамадзянская паніхіда па журналісту адбылася на вуліцы

Альшэўскага ў Менску. Сярод тых, хто прыйшоў разыўітатца з Алегам Бябенінам, былі першы кіраунік незалежнай Беларусі Станіслаў Шушкевіч, лідар грамадзянской кампаніі "Еўрапейская Беларусь", Андрэй Санынкаў, каардынатар Хартыі'97 Зыміцер Бандарэнка, старшыня Беларускай асацыяцыі журналістаў Жана Літвіна, адзін з лідараў Партыі Беларускага народнага фронту Віктар Іашкевіч, праваабаронцы Алеś Бяляцкі, Таццяна Рэвякі, Валеры Шчукін, Алег Воўчак, кінарэжысёры Юры Хашчавацкі і Алег Дашкевіч, лідар гурта "Крама" Ігар Варашкевіч, лідар гурта "Нейра Дзюбель" Аляксандр Кулінковіч, кіраунік творчай суполкі "Пагоня" мастак Алеś Маракін, лідар кампаніі "Гавары праўду" Уладзімір Някляеў, сустаршыня архамітуту па стварэнні партыі "Беларуская хрысьціянская дэмакратыя" Павел Севярынец, лідар руху "За свабоду" Аляксандр Мілінкевіч, былы кіраунік карпункту тэлеканалу НТВ у Беларусі Павел Селін, моладзевыя лідары Зыміцер Бародка, Яўген Афнагель, Павел Юхневіч, Артур Фінькевіч, Міхась Пашкевіч, Алеś Каліта, Максім Вінтарскі, рэдактары і журналісты ўсіх незалежных СМІ Беларусі і прастая менчукі.

"Я ведаў Алега асабіста два гады, і заўсёды лічыў, што за такім людзьмі як ён, наша съветная і годная будучыня. Такое ўменьне працаваць, веданыне, спакой... Я, перш за ўсё, выказываю сардечныя спачуваньні сваякам, для іх гэта жахлівая страта. І для Беларусі – гэта такая страта, якую не аднавіць. Я спадзяюся, у праваахоўных органах ёсьць съядомыя людзі, якія разьбяруть і раскажуць, што адбылося на самай справе", – адзначыў Станіслаў Шушкевіч.

На месцы паніхіды знаходзілася ўсё кірауніцтва менскага АМАГу. Людзі ў цывільнім знаходзіліся паўсюдна. Увогуле, як адзначаў шмат хто, у той дзень на вуліцах Менску дзяжкурыла як ніколі шмат міліцый.

Усе, хто прыйшоў разыўітатца з Алегам Бябенінам, прынеслі белыя і чырвоныя кветкі – колеры нацыянальнага сцягу Беларусі. Пахавалі Алега Бябеніна на Усходніх могілках Менску.

У Менск запрасілі экспертаў-крыміналістаў з АБСЕ

Беларусь запрашае экспертаў-крыміналістаў з краінай АБСЕ для вывучэння абставінаў съмерці беларускага журналіста Алега Бябеніна. Афіцыйная заява на гэты конт зробленая на пленарным паседжанні Сталай рады АБСЕ ў Вене.

Заява ў Вене, дзе месцыцца галоўны офіс Арганізацыі па бясыпецы і супрацоўніцтве ў Еўропе, прагучала апоўдні. А раніцай прэсавы сакратар МЗС Беларусі Андрэй Савіных на брыфінгу паведаміў, што Беларусь гатовая запрасіць аднаго-двух экспертаў-крыміналістаў з краінай-сябру АБСЕ, якія змогуць азнаёміцца з усімі акаўнічнасцямі съмерці Алега Бябеніна:

"Пры гэтым мы звяртаем увагу нашых партнёраў па АБСЕ на наступныя абставіны. Кампетэнтныя органы Беларусі максымальная адказна падышлі да правядзення разыследаваньня. Усё было зробленыя цалкам у адпаведнасці з законам і на ўзорні агульнапрынятых міжнародных стандартоў.

Запрашэнне звышніх экспертаў – гэта беспрэцэдэнтны крок у юрыдычнай практицы ня толькі Беларусі, але і іншых краінай Еўропы".

"Этнацыд – ціхае забойства народу"

Сямейная акцыя за беларускую школу

Прафесар Але́сь Астроўскі, яго жонка Аксана і іх дзеци 2 верасьня выйшлі на плошчу Леніна ў Гарадні, разгарнуўшы плакаты тэкстам да вокнаў гарвыканкаму.

Дзеци, Янка і Сьвета, трымалі пла-
кат "Хочам вучыцца па-беларуску", а сам Астроўскі – "Этнацыд – ціхае забойства народу". Да іх такса-
ма далучыўся журналіст Уладзімір Хільмановіч, які паведамляў: "У Гарадні ў школах няма ніводнага бе-
ларускага класа! У якой краіне мы жывем?".

Але́сь Астроўскі растлумачыў, што яны напісалі заяву ў 32-ю школу, каб дачка Сьвета вучылася ў першым класе на беларускай мове. Аднак заява была праігнараваная, таму сям'я Астроўскіх выйшла пратэставаць. Сама Сьвета сказала: "Я люблю беларускую мову і хачу на ёй вучыцца".

Прафесара Гарадзенскага медыцынскага ўніверсітэту Але́су Астроўскага і журналіста Уладзіміра Хільмановіча, якія пікетавалі перад Гарадзенскім гарвыканкамам, міліцыянты адвезылі ў пастарунак на вуліцы Гараднічанская. Там у іх узялі тлумачэнні і склалі пратакол канфіскацыі плакатаў. Затым, асобна, у аддзяленні даставілі жонку Астроўскага Аксану з дзецимі – Сьветай, Янкам і Васілём, якому два гады.

Паводле словаў Аксаны Астроўской, міліцыянт задаваў пытанні: хто быў ініцыятарам пікету, хто пісаў плакаты, з якой нагоды яны выйшлі на плошчу Леніна? Яна, у сваю чаргу, запатрабавала, каб паказаныні запісвалі на беларускай мове, міліцыянт пагадзіўся.

Але́сь Астроўскі адзначае, што спачатку іх запрасілі ў гарвыканкам да намесніка старшыні Ірыны Сенчанкавай, і размова адбылася ў канструктыўным рэчышчы – пра магчымасць адкрыцця аднаго першага класу з беларускай мовай навучанья. Праўда, ён сказаў, што калі гэта ня будзе выканана, ён забярэ дачку са школы і будзе най-

Гарадня, 2 верасьня 2010 году.

маць рэпетытараў. Яго тым больш зьдзівіла, што пасьля такой размовы іх чакалі пяць міліцыянтаў.

Астроўскі кажа, што міліцыянт пытается: чаму яны не падалі заяву на пікет за 15 дзён? Але ў бацькоў была надзея, што іх дачцэ Сьвятлана забясьпечаць навучанье на беларускай мове. Аднак 1 верасьня яны пераканаліся, што надзея было марная. Паводле яго словаў, міліцыянт сказаў: вы парушылі закон і вам могуць даслаць позму ў суд.

10 верасьня стала вядома, што на прафесара Гарадзенскага медуніверсітэту Але́су Астроўскага, яго жонку Аксану і гарадзенскага грамадзкага актыўіста, краязнаўцу і журналіста Уладзіміра Хільмановіча складзеныя пратаколы за ўдзел у несанкцыяновым мерапрыемстве.

Усіх трох выклікалі ў дзвея-
туюсцаса аддзяленніе міліцыі па
справе пікету, якія яны праводзілі 3
верасьня з патрабаваннем стварэ-
ння ў гарадзенскіх школах беларус-
камоўных класаў.

– Пасьля пікету быў складзены пратакол аптычанія, – гаворыць Уладзімір Хільмановіч, – цяпер складзены пратакол аб адміністрацыйным правапарушэнні. Паводле артыкулу, па якім нас вінавацяць, – гэта арганізацыя несанкцыянована га публічнага мерапрыемства, пагражае альбо папярэджаньне, альбо штраф да 8 базавых величыньяў.

Як адзначаў Уладзімір Хільмановіч, калі абудзеца суд, пакуль не вядома. Заставаца чакаць позмы.

Таксама ў гэты дзень Але́сь Астроўскі і Уладзімір Хільмановіч былі на сустрэчы з адміністрацыяй сярэдняй школы №32 Гарадні наконт магчымасці адкрыцця беларускамоўнага класа. На сустрэчы прысутнічай загадчык аддзела адукацыі Ленінскага раёну Гарадні Сяргей Ламека.

У выніку сустрэчы была пропанаваная зъмяшаная форма навучанья дзяцей: калі большасць предметаў выкладаецца па-беларуску ў індывідуальным парадку, а решта – з класам па-расійску.

Распачалася акцыя ў абарону касцёла Святога Язэпа

15 верасьня актыўісты Беларускай хрысціянскай дэмакратіі і Маладога фронту перадалі чатыры тысячы подпісаў, сабраных у абарону менскага касцёла Святога Язэпа і комплексу кляштара бернардынцаў, у адміністрацыю презідэнта, Палату прадстаўнікоў і прадстаўніку Ватыкану ў Беларусі.

Грамадзкасць працягвае барацьбу за перадачу вернікам касцёла Святога Язэпа і кляштара бернардынцаў, які гарадзкія ўлады са згоды Міністэрства культуры мяр-

куюць прыстасаваць пад гатэльны комплекс.

Пад пільнім наглядам двух прадстаўнікоў съпецслужбаў у цывільнім, якія здымалі ўсё на відеакамеру, прадстаўнікі БХД і Маладога фронту накіраваліся спачатку ў прадстаўніцтва Ватыкану ў Беларусі. Іх прыняў апостальскі нунций арцыбікуп Марцін Відавіч, які выказаў слова падтрымкі. На яго думку, касцёл павінен належаць вернікам, і ён паабяцаў перадаць лісты з подпісамі ў Ватыкан.

У Палаце прадстаўнікоў лісты з подпісамі прыняла дарацца-кансультант аддзела па працы са зваротамі грамадзянаў сакратарыяту Раіса Лапкоўская, у адміністрацыі презідэнта — кіраунік аддзела па зваротах грамадзянаў Пётр Катушкін.

А ад 16 верасьня моладзь будзе ладзіць пікеты ў абарону касцёла Святога Язэпа на прыступках самога будынка.

Дарэчы, усяго ў абарону касцёла за апошнія гады сабрана больш за 30 тысяч подпісаў.